

مذاکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه‌شنبه (۹ آذرماه ۱۳۵۰)

فهرست مطالب

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- تصویب صورت جلسه قبل .
- ۳- گزارش آقای نخست‌وزیر در مورد استقرار نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران در جزایر تنب بزرگ و تنب کوچک و نقاط مورد نظر جزیره ابوموسی .
- ۴- بیانات آقایان: دکتر الموتی- رامبد- دکتر فضل‌الله‌صدر در تأیید گزارش آقای نخست‌وزیر .
- ۵- طرح و تصویب پیشنهاد فراکسیونهای حزب ایران نوین و حزب مردم و دبیر کل حزب ایرانیان دائر به تأیید گزارش آقای نخست‌وزیر درباره استقرار نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران در جزایر تنب بزرگ و تنب کوچک و نقاط مورد نظر جزیره ابوموسی و ابلاغ بدولت .
- ۶- ختم جلسه .

مجلس ساعت ده و چهل دقیقه صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس- اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین مریض- آقایان :

مهندس عنایت بهبهانی - پرویزی - دکتر حاتم - دکتر کفائی - مجد - ناصرزاده - دکتر یگانگی - دکتر یزدان‌پناه .

غائبین با اجازه- آقایان :

ادیب سمعی - احمدی - دکتر اسکوثیان - اولیاء - اولیاء شیرازی - بختیاربها - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر پرتو اعظم - حکمت یزدی - حی - امیر علم خزیمه - مهندس خسروی - دکتر خسروی کردستانی - دکتر رشتی - شاهنده - دکتر ضیائی - ظفر - فتوحی - فیصلی - قدردان - کلانتر هرمزی - کمالاتی - مرنندی - موقر - نجد شیبانی - نصر - خانم اقبال .

۲- تصویب صورت جلسه قبل

رئیس - راجع به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود .

۳- گزارش آقای نخست‌وزیر در مورد استقرار نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران در جزایر تنب بزرگ و تنب کوچک و نقاط مورد نظر جزیره ابوموسی

رئیس- این جلسه فوق‌العاده تشکیل شده است برای اینکه آقای نخست‌وزیر مطالبی دارند که باطلاع

مجلس شورای ملی برسانند. جناب آقای نخست وزیر بفرمائید.

نخست وزیر (امیر عباس هویدا) - با کمال خوشوقتی خاطر نمایندگان محترم و هم میهنان عزیز را مستحضر میدارم که امروز صبح ساعت شش و پانزده دقیقه نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران در جزایر تنب بزرگ و کوچک پیاده شدند و همچنین در نقاط مورد نظر جزیره ابوموسی استقرار یافتند (کف زدن متمدن نمایندگان) و ساعت شش و پنجاه دقیقه پرچم ایران بر فراز کوه حلوا یعنی مرتفع ترین قله جزیره ابوموسی به اهتزاز درآمد (کف زدن متمدن نمایندگان).

بدین ترتیب پس از مدتی قریب ۸۰ سال که سیاست استعمار علیرغم حقوق مسلم تاریخی مانع از اعمال حاکمیت ایران بر این جزایر شده بود در نتیجه سیاست مدبرانه اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر (کف زدن نمایندگان) و پس از مذاکرات طولانی و پیگیری با دولت انگلیس دوباره این جزایر تحت سلطه ایران قرار گرفت (احسن - آفرین) (دکتر صدر - جابوید شاه).

بعداً حل موضوع بحرین که در نتیجه سیاست صحیح و منطقی ایران حاصل شد با فیصله این مهم از طریق مسالمت آمیز بزرگ بار دیگر اصالت سیاست خارجی ایران بشوئ رسید و در عین حال با امحاء آخرین اثر استعمار از خلیج فارس راه برای همکاری نزدیک و همه جانبه با برادران آنسوی خلیج فارس بازگشت و موجب نهایت خرسندی است که اکنون بر عایت حسن همجواری که از اصول مسلم سیاست مستقل ملی ایران است و عدم توسل بزور در حل این امر خود دلیل بارز آن میباشد خواهیم توانست با مردم تمام نواحی مجاور خلیج فارس بایگانگی و فارغ از هر نوع نگرانی خواه از جهت منافع ملی ایران و خواه از نظر امنیت منطقه و صلح بین المللی در حال و آینده همگامی و همکاری مثبت و سازنده ای داشته باشیم (احسن).

یک نکته ضروری که لازم است در این فرصت اعلام دارم این است که دولت شاهنشاهی ایران بهیچ وجه من الوجوه از حق سلطه و حاکمیت مسلم خود بر سراسر جزیره ابوموسی صرف نظر نکرده و نخواهد کرد (احسن).

و بنابراین حضور مأموران محلی در قسمتی از جزیره ابوموسی نباید بهیچ عنوان منافعی یا مننقض با این سیاست اعلام شده تعبیر و تفسیر شود (احسن).

مطلب دیگر آنکه دولت شاهنشاهی ایران برای اثبات کمال حسن نیت خود در حل این مهم از طریق مسالمت آمیز قرارداد نفتی که قبلاً بین شارجه و یک شرکت نفتی بسته شده بود در چهار چوب مقررات اخیر اوپک تطبیق داد تا از لحاظ ایران بتواند مورد قبول باشد و موافقت نمود اگر نفتی هم بدست آید درآمد آن برای پیشرفت برادران شارجه بالمناصفه تقسیم گردد (احسن) و بعلاوه کمکهای مالی و فنی جهت پیشرفت برنامه های عمرانی و اجتماعی در شارجه تأمین خواهد نمود. ضمناً یاد آور میشود که در گذشته پاره ای برنامه های اجتماعی در تعدادی از شیخ نشینها انجام شده بود ولی در آینده از کمک به برادران آنسوی خلیج فارس که احتیاج به کمک داشته باشند دریغ نخواهیم ورزید (احسن).

با اطمینان به اینکه با از بین رفتن بقایای استعمار در خلیج فارس و تخلیه نیروهای بیگانه و استقلال امارات و مهمتراز همه بیداری اجتماعی برادران هم کیش مادر آنسوی خلیج فارس تمام موجبات برای حفظ صلح و ثبات در این منطقه جهان و نفع کلیه مردم ساحل نشین آن فراهم شده است دولت شاهنشاهی ایران به تبعیت از نیت مقدس رهبر خردمند خود از هیچ مقدوری در حصول اعتماد متقابل و همکاری همه جانبه با ملتها و دولتهای این منطقه دریغ نخواهد ورزید (احسن - احسن).

کازم مسعودی - این افتخار برای دولت شامدر تاریخ مشروطیت باقی خواهد ماند.

۴ - بیانات آقایان: دکتر الموتی - رامبد - دکتر فضل الله صدر در تأیید گزارش آقای نخست وزیر

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - جناب آقای رئیس همکاران محترم افتخار دارم در این جلسه تاریخی که در تاریخ پرافتخار ملت ایران با خطوط برجسته ای ثبت و ضبط خواهد شد

دوباره یک پیروزی درخشان شاهنشاه و ملت ایران مطلبی بعرض مساحت مقدس مجلس شورای ملی برسانم (احسن) جناب آقای هویدا بشما و بدولت حزبی شما تبریک میگوئیم که توانسته اید در اجرای نیت مقدس شاهنشاه صلحدوست ما این چنین توفیق عظیمی بدست آورید (احسن) نه تنها برای هر ایرانی افتخار آمیز است که پرچم مقدس ایران در این جزایر باهتزاز درآمده است بلکه همه مردم صلحدوست جهان آنهاست که میدانند اهمیت خلیج فارس در حفظ صلح جهان چه تأثیری دارد امروز شاد و مسرورند که بار دیگر پرچم صلح و آزادی بدست شاهنشاه ما در این منطقه از دنیا باهتزاز درآمده است خلیج فارس از مناطق حیاتی دنیا است و دنیا به ارزش این منطقه بسیار واقف است. به پیشگاه خداوند بزرگ شکر گزاریم که شاهنشاهی بزرگ، شاهنشاهی آزاد منش، شاهنشاهی دموکرات، شاهنشاهی بشر دوست امروز در این سرزمین وارث تاج و تخت شاهنشاهی هستند که نه تنها اندیشه شگرف صلحدوستی شاهنشاه ما در این منطقه از دنیا بلکه در سراسر دنیا همه مردم جهان از اندیشه چنین پادشاهی الهام میگیرند (احسن) زهی سعادت برای مردم جهان ماکه حافظ صلح بودن در این منطقه بدست شاهنشاهی است که دارای چنین اندیشه و افکاری هستند (صحیح است) و ما چقدر خوشوقت هستیم در مجلسی شرکت داریم که ناظر هستیم و می بینیم استعمار در خلیج فارس برای همیشه نابود شده تار و پود استعمار برای همیشه از بین رفته امروز روز آزادی ملتها است ساکنین اطراف خلیج فارس همه خوب میدانند که دوستی آنها با شاهنشاه ایران و با ملت ایران چقدر اهمیت دارد (صحیح است) کمکهای دولت و ملت ایران ب مردم شیخ نشین مطلبی بوده است که همیشه مورد تأیید بوده است و هر بار که بایران آمده اند این مطلب را تأیید کرده اند چون میدانند شاهنشاه و دولت ایران خواهان سعادت و رفاه آسایش مردمی هستند که در اطراف خلیج زندگی میکنند (صحیح است) صلحدوستی و بشر دوستی ایران در مورد بحرین خوب نشان داده شد که ایران در حقیقت و از صمیم قلب خواهان صلح و آزادی و آرامش است

رئیس - آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - جناب آقای رئیس، نمایندگان محترم اجازه می خواهم از طرف فراکسیون پارلمانی حزب مردم اینجا عنوان کنم بر اثر گزارش، بهجت اثر و خیر مسرت اثر جناب آقای نخست وزیر بگویم شاهنشاه ما همه از تو سپاسگزاریم (احسن) ولی این کلام بیان علیی است از احساس عمیقی که نسبت برهبری تو، سیاست تو و سلطنت تو همه در دل داریم (آفرین - صحیح است) تمام کسانی که اکنون صدای مرا میشوند در این احساس و در این بیان همه با هم همدلیم (احسن - صحیح است) اعلام تأیید و یا سکوتی که بربل شنوندگان است و دعائیکه هم اکنون در قلب همه برای بقای سلامت و عظمت سلطنت و ادامه حسن اثر سیاست تو میگویند دلیل صداقت و ضامن وفاداری خدمتگزاران تو خواهد بود (صحیح است) در دنیای حاضر در اخبار همه کشورها می شنویم که رهبران اکثر وعده میدهند ولی در کشور خود می بینیم که رهبر ما عمل میکنند و نتیجه عمل او بصورت گزارش دولت بملت اعلام میشود (صحیح است). یکبار دیگر مراتب سپاس و تشکر خود را تقدیم حضور مبارکشان میکنم و بدولت که افتخار تقدیم گزارش و انجام این امور بزرگ در دوران اونصیبش گشته تبریک میگوئیم (احسن).

رئیس - آقای دکتر صدر بفرمائید.

دکتر فضل الله صدر - جناب آقای رئیس، همکاران گرامی، خانمها، آقایان، من امروز پیش از اینکه در جلسه خصوصی شرکت کنم (بیکطرف از نمایندگان جلسه علنی است نه خصوصی) این جلسه را نمیگویم یک

جلسه خصوصی تری بود واقع و بدرستی نمیدانستم برای چه تشکیل شده بود و نمیدانستم چنین دعوتی که جناب رئیس مجلس فرموده بودند برای چیست همینقدر میبایست خدمت همه همکاران و دوستان خودم عرض کنم از آن لحظه‌ای که نخست وزیر این خبر مسرت بخش را داد همه وجود من میلرزد، و همه وجود من سراپا شوق است (آفرین). همانگونه که دیدید امروز مجلس سنت خودش را شکست و با کف زندهای ممتد این خبر مسرت بخش را استقبال کرد (احسن) همه ملت ایران در واقعیکه پای مسائل ملی بخصوص مسائل مربوط به سیاست خارجی بمیان میآید همه یکپارچه و متحد هستند (صحیح است). در آن جلسه خصوصی گفتم که يك ملتی فقط در فضای سیاست خارجی نفس میکند و بس اگر این فضا سالم باشد يك ملت حرکت میکند بسوی هدفهایش و حرکت میکند بسوی استراتژی ملی خودش و خوشبختانه در این زمان و در طول چند سال گذشته و بخصوص در این دهه اخیر ملت ایران شاهد پیروزیهای عظیم در مسائل مربوط به سیاست خارجی بوده است من امروز صد برابر آن روزی که بلا یحه بحرین رأی موافق دادم بیشتر افتخار میکنم من همان زمان میدانستم و درک کرده بودم که حل مسأله بحرین جز آن راهی که شاهنشاه برای از بین بردن بن بست بحرین ارائه فرمودند راه دیگری ندارد من امروز با همه وجودم بیشتر معتقد شده‌ام که وقتی چنین تصمیم تاریخی گرفته شد بدین خاطر بود که ملت ایران رد پای استعمار را از پهنه خلیج فارس محو کند (جوانشیر). آثار اخلاقی را هم محو کرده است (آثار اخلاقی و معنوی هم محو خواهد شد مسلماً همینطور است جناب آقای جوانشیر موقعی که مسأله بحرین عنوان شد وقتی تجزیه و تحلیل میکردم برای عده‌ای از دوستان چه در ایران و چه در خارج از ایران میگفتم ما دوراه بیشتر نداشتیم یا میبایستی متوسل بشویم به قوه قهریه که با هزار دلیل به صرفه و صلاح مملکت مانود یا اینکه مثل همیشه این ادعا را برای بحرن حفظ میکردیم یعنی اینکه اگر نماینده بحرین که مسلماً بحرین استقلال يك طرفه داده میشد در هر مجمع عمومی و در هر

اجلاسیه عمومی شرکت میکرد و یاد همه سازمانهای وابسته به سازمان ملل متحد، نماینده ملت ایران تنها کاری که میتوانست بکند آن بود که آن جلسه را ترک بکند یعنی ماعلا از خودمان خلع بدیم. میکردیم از سازمانهای بین المللی و گوشه از او میگریفتیم و حال آنکه منظور ما از حل مسأله بحرین این بود، البته من دلم نمیخواهد این نکته در جریده ها نوشته شود، مسأله این بود که ما بتوانیم سیادت ملت ایران را بر کلیه خلیج فارس اعمال کنیم و خوشبختانه امروز همان روزی است که ما بان آرزو رسیده ایم ما امروز بالقوه و بالفعل در بحرین و سایر شیخ نشین ها هستیم هواپیمائی ما، بیمه ما، بانک ملی ما و در واقع سازمانهای اقتصادی ما در آنجا وجود دارد.

دکتر الموتی - سیادت وجود ندارد همکاری وجود دارد.

دکتر صدر - بهر حال نیروهایی که در خلیج فارس متمرکز هستند نیروهای انسانی اکثریشان وابسته به ملت ما هستند و ما بزرگترین قدرت این منطقه هستیم و اگر من لفظ سیادت را در این جا عنوان کردم باین خاطر است که مسلماً همه میدانند که ملت ایران و شاهنشاهی ایران يك نظام ضد استعماری است و آنها همیشه زیر چتر حمایت دولت ایران و شاهنشاهی ایران خواهند بود و هیچوقت ملت ایران چشم طمع به هیچ همسایه‌ای نداشته و ندارد (صحیح است) و این بزرگترین سرمایه معنوی ملت ماست و ما همیشه کوشیده ایم که به کشورهای دیگر کمک کنیم و اگر لازم باشد باین شیخ نشین ها و همه شیخ نشین های دیگر که امروز دوست ما هستند و دست ما را فشرده اند و در واقع مقدم ارتش ما را در این دوسه روزه گرامی داشته اند کمک خواهیم کرد هر نوع کمکی که دولت ایران بخواهد به شیخ نشین ها بکند مجلس ایران از صمیم دل تصویب میکند هر نوع کمک مالی و هر نوع بودجه‌ای که بخواهد در اختیار دولت قرار میدهد بهر حال امیدوارم که هر دولتی که در ایران بوجود میآید و هر رئیس دولتی که هست همیشه برای ملت خودش از این سخنان شادی آفرین عنوان بکند و بپیک آرزوهای بزرگ ملت ایران باشد من از سوی حزب ایرانیان این رهبری داهیانه و بی چون و چرای شاهنشاه

آری ما هر را صمیمانه سیاسی میگوییم و با همه وجودم اعتقاد دارم که شاهنشاه در طول این سه دهه‌ای که براریکه شاهنشاهی ایران تکیه کرده اند در هیچ زمان و لحظه و لمحهای از تاریخ این ملت نبوده است که منافع دوردست ملت ایران را بدست فراموشی سپرده باشند و این بزرگترین افتخاری است که ملت ایران امروز بدست آورده است اگر تصمیماتی در سه چهار رسیال پیش گرفته شده است امروز نه نتایج عالی آن تصمیمات درخشان رسیده است و امیدوارم که جناب نخست وزیر همیشه از این سخنان شادی آفرین در مجلس شورای ملی عنوان بفرمایند (احسن).

اسلامی نیا - این دولت همیشه از این سخنان شادی آفرین دارد.

۵- طرح و تصویب پیشنهاد فراکسیونهای حزب ایران نوین و حزب مردم و دبیر کل حزب ایرانیان دائر به تأیید گزارش آقای نخست وزیر در باره استقرار نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران در جزایر تنب بزرگ و تنب کوچک و نقاط مورد نظر جزیره ابوموسی و ابلاغ بدولت

رئیس - درباره گزارش جناب آقای نخست وزیر پیشنهادی از طرف رؤسای فراکسیونها رسیده است قرائت میشود.

(بشرح زیر وسیله آقای مهندس صائبی قرائت شد)

مجلس شورای ملی پس از استماع گزارش جناب آقای نخست وزیر در جلسه نهم آذرماه ۱۳۵۰ درباره استقرار نیروهای مسلح شاهنشاهی ایران در جزایر تنب بزرگ و تنب کوچک و نقاط مورد نظر جزیره ابوموسی با عرض تشکرات ملت ایران به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر کلیه نکات مندرج در گزارش نخست وزیر را تأیید مینماید.

رئیس فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین - الموتی

رئیس فراکسیون پارلمانی حزب مردم - رامبد

دبیر کل حزب ایرانیان - فضل الله صدر

رئیس - نسبت باین پیشنهاد نظری نیست؟ (اظهاری

نشد) باین پیشنهاد رأی میگیریم خانم ها و آقایانیکه موافقتد خواهش میکنم قیام فرمایند (تمام نمایندگان حاضر برخاستند) این تصمیم قانونی مجلس شورای ملی با اتفاق آراء تصویب شد بدولت ابلاغ میشود بنده این موقفت را به جناب آقای نخست وزیر و دولت ایشان صمیمانه تبریک میگوییم. جناب آقای نخست وزیر بفرمائید.

نخست وزیر (امیر عباس هویدا) - از نظر نمایندگان محترم مجلس شورای ملی متشکرم، از فرمایشات رئیس فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین و رئیس فراکسیون پارلمانی حزب مردم تشکر میکنم و نکاتی که دبیر کل حزب ایرانیان در اینجا تذکر دادند آن قسمت که مربوط به پیشرفت کار ما بود تشکر میکنم ولی يك نکته ای را باید تذکر بدهم ایشان در فرمایشاتشان در سمت دبیر کل حزب خودشان درباره خلیج فارس صحبت از سیادت ایران کردند بنده اعلام میکنم که دولت شاهنشاهی ایران به همکاری در خلیج فارس اعتقاد دارد (صحیح است - آفرین) و همانطور که همیشه تذکر داده شده ما باید از این قسمت از دنیا در خلیج فارس که متعلق به تمام برادرانی است که در این سوی خلیج فارس یا آن سوی خلیج فارس زندگی می کنند با همکاری و تعاون زندگی کنیم (آفرین) دولت من باین سیاست اعتقاد دارد و این سیاست را دنبال میکند برادر برادر است و در يك مقام است و ایران خودش را برادر آن ها میدانند بخصوص که دین مبین اسلام و روح اسلام میتواند برای تعاون و برای همکاری بما کمک کند و اطمینان دارم این همکاری میتواند برای پیشرفت و تعالی این منطقه مفید باشد (احسن - احسن).

۶- ختم جلسه

رئیس - با اجازه خانم ها و آقایان جلسه فوق العاده امروز را ختم می کنیم.

(ساعت یازده و ده دقیقه صبح جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی